

IDENTITETA IN DOŽIVLJANJE KRIZE

Samuel L. Dixon & Roberta G. Sands Identity and the experience of crisis Social Casework '64 1984 št. 4. str. 223-230

V zadnjem desetletju je na področju socialnega dela vse več zanimanja za teorijo in prakso krizne intervencije. Teorija krizne intervencije se je razvijala iz idej, ki sta jih zasnovala Erich Lindemann in Gerald Caplan. Mnogi avtorji so si edini, da krizna situacija vsebuje naslednje elemente: nevaren dogodek, ranljivo stanje, nenadejan dejavnik, stanje aktivne krize ter stanje reintegracije. Vendar vsi ti avtorji posvečajo zelo malo pozornosti identiteti kot glavnemu dejavniku v kriznih reakcijah. Kriza se pojavi, ko kak dogodek ogrozi celovitost identitete kake osebe ali, ko je občutek za lastno identiteto prizadet. Po E. Eriksonu pomeni identiteta harmonijo notranjih in zunanjih izkušenj, ki dosežejo vrhunec v občutku celovitosti samega sebe in drugih. Ta občutek celovitosti zagotavlja posamezniku notranji mir in mu omogoča, da doživlja samega sebe kot posameznika med drugimi ljudmi.

Pri obravnavanju identitete sta predvsem pomembna dva pristopa: pristop, ko ga obravnavajo sociološke teorije ter pristop eksistencialne psihologije. Na osnovi zgornjih pristopov lahko opredelimo identiteto kot integrativni učinek čustev, potreb in vlog, ki dajejo neki osebi občutek individualnosti, vrednosti in ciljev, ki jih priznava tako posameznik kot tudi drugi. Identiteta torej pomeni sprejemanje samega sebe in sprejemanje od drugih, ki so pomembni za posameznika, pomeni uspeh pri delu, dosežke in socialno pripadnost.

Identiteta posameznika se spreminja ne le v dobi adolescence kot nekateri menijo, temveč tudi v zreli dobi. V običajnih

pogojih se je posameznik zmožen prilagajati situaciji. Dejavnik krize pa postane njegova identiteta takrat, ko izgubi občutek za cilje, vrednote in pomen, ki so pomembni za njegovo delovanje. Oseba zaznava in si razlaga nek dogodek kot grožnjo svoji identiteti, ko je simbolični pomen dogodka povezan z njegovim življenjskim središčem. Ko njegove običajne metode obrambe niso več uspešne, doživlja posameznik občutke izgube identitete in razpršitve. Ta izkušnja poraja občutke brezvrednosti, izgubo ciljev in pomena, ki spodkopavajo miselne in čustvene zmožnosti, kar se odraža v kriznem stanju. Najbolj pogosto se takšna stanja pojavljajo ob izgubi ljubljene osebe, zaposlitve, določene prilžnosti in zdravja.

Pri obravnavanju kriznih situacij je zelo pomembno, da socialni delavec pomaga stranki pri razumevanju razlike med simbolično identiteto in identiteto kot tako. Pomembno je, da stranka spozna, da izguba simbola lastne identitete ne pomeni izgube bistva posameznika, čeprav jo tako doživlja. Socialni delavec se mora tudi zavedati, da posameznik v krizi ni pripravljen hitro zavreči čustvenega pomena simbola. Zato mora najprej obravnavati cilje, vrednote in pomen simbola za posameznika. Stranko mora vzpodbuditi, da izrazi vrednote in ideje, ki spremljajo njeno doživljanje. Glavni cilji krizne intervencije so torej pomagati stranki, da ponovno pridobi čustveno stabilnost in obnovi upanje.

L. K.